

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTO PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS
DIREKTORIAUS 2017 M. BALANDŽIO 12 D. ĮSAKYMU NR. Į-85 „DĖL LAIKINOSIOS
KOMISIJOS SUDARYMO“ SUDARYTOS KOMISIJOS

IŠVADOS

2017-05-04 Nr. RG-22

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos (toliau – Departamentas) direktoriaus 2017-04-12 įsakymu Nr. Į-85 „Dėl laikinosios komisijos sudarymo“ sudaryta komisija įvertinti Vienuolyno statinių ansamblio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 761) Subačiaus g. 24, 26, 28 Vilniuje Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano projekto atitikimo plano projekto pateikimo kultūros ministrui tvirtinti tuo metu galiojusiems paveldosaugos teisės aktams ir pateikti tokio įvertinimo išvadas.

Komisija, susipažinusi su Specialiojo plano projekto rengimo ir teikimo tvirtinti kultūros ministrui procedūromis, konstatuoja šias faktines aplinkybes:

1. Vilniaus miesto nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba 2010-04-23 aktu Nr. VI-RM—160 nustatė Vaikelio Jėzaus vaikų prieglaudos pastato (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 33915) vertingąsias savybes. Nustatytas objekto reikšmingumo lygmuo – vietinis. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba 2012-11-05 aktu Nr. KPD-AV-380 patikslino Vilniaus misionierių vienuolyno statinių ansamblio (u. k. 761) vertingąsias savybes. Ir vienu ir kitu vertinimo tarybos aktu kultūros paveldo objektų teritorijų ribos sutapo.

2. Vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis 2010 m. lapkričio 3 d. Departamento direktoriaus įsakymu Nr. Į-396 „Dėl valstybės saugomo kultūros paveldo objekto – vienuolyno statinių ansamblio (u. k. 761), Vilnius, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumento rengimo“, pradėtas rengti *Vienuolyno statinių ansamblio* (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 761, buvęs kodas G360K) Subačiaus g. 24, 26, 28 Vilniuje, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas – teritorijos ribų planas ir paveldotvarkos projektas (toliau - Specialiojo plano projektas), kurio tikslas užtikrinti vienuolyno statinių ansamblio ir jo teritorijos išsaugojimą. Specialiojo plano projekto rengimo organizatoriaus funkcijas atlikti pavesta Departamento Vilniaus teritoriniam padaliniiui.

3. Vilniaus miesto savivaldybės Miesto plėtros departamento direktorius Artūras Blotnys 2010-12-02 patvirtino Planavimo sąlygas nacionalinio, regioninio, rajono lygmens bendrojo ir specialiojo planavimo dokumentams rengti Nr. A620-274-(2.15.1.21-MP2) – valstybės saugomo kultūros paveldo objekto – Vienuolyno statinių ansamblio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 761, buvęs kodas G360K), Vilnius, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentas (teritorijos ir apsaugos zonos ribų planas bei paveldotvarkos projektas).

4. Departamento Vilniaus teritorinio padalinio vedėjas Rimantas Bitinas 2010-12-22 patvirtino Planavimo sąlygas nacionalinio, regioninio, rajono lygmens bendrojo ir specialiojo planavimo dokumentams rengti Nr. 32 ir kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumento rengimo planavimo darbų programą (užduotį) - planuojama teritorija: Subačiaus g. 24, 26, 28 Vilnius. Vienuolyno statinių ansamblio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 761, buvęs kodas G360K) teritorija ir gretimybės. Teritorijos plotas – 24000 m²; apsaugos zona nenustatyta.

5. Specialiojo plano projekto koncepcija (toliau – Koncepcija) 2012-01-12 buvo svarstoma Departamento kultūros paveldo klausimams nagrinėti komisijoje (toliau - Komisija), kurioje Departamento Vilniaus teritorinio padalinio vedėjas V. Karčiauskas paaiškino, kad „Koncepcijoje siūloma skaidyti vertybės teritoriją į du sklypus bei nustatyti apsaugos zonos teritorijas su dviem skirtingais režimais. Vienuolyno statinių ansamblio

Brezgys, Gintaras Čaikauskas, Jūratė Jurevičienė, Giedrė Filipavičienė, Audronis Katilius, Irena Kliobavičiūtė, Aušrelė Angelė Racevičienė), skirta įvertinti Specialiojo plano projekto koncepciją. Ekspertų grupė nutarė, kad Specialiojo plano projekto koncepcijoje leistina užstatymo riba neturėtų būti žymima, taip pat neturėtų būti nustatomos ir apsaugos zonos. Rengiant šio specialiojo plano sprendinius turi būti atlikta nuodugni vizualinė analizė ir parengti buvusios ligoninės pastatų rekonstrukcijos projektiniai pasiūlymai (su vizualizacijomis), remiantis kuriais būtų galima nustatyti tokius paveldosaugos reikalavimus, kurie užtikrins Misionierių vienuolyno statinių ansamblio, Vaikelio Jėzaus pastato ir Vilniaus senamiesčio vertingųjų savybių išsaugojimą (2017-06-04 Ekspertų grupės protokolas).

13. Komisija 2015-05-28 svarstė Vilniaus arkivyskupijos ir UAB „Misionierių namai“ pasiūlymus dėl Specialiojo plano projekto pakeitimo, nors Departamento Vilniaus teritorinis padalinys jau buvo pritaręs Specialiojo plano projektui (2015-03-03 dokumento derinimo numeris T-60). Komisija rekomendavo Specialiojo plano projekto aiškinamajame rašte išbraukti žodžius dėl galimybės padalinti žemės sklypą. Pasiūlė šalims pagal Vilniaus m. sav. 2010-04-23 nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktą Nr. VI-RM-160 parengti raštu susitarimą dėl šalims priklausančių žemės sklypo dalių ribos ir teikti pataisytą Specialiųjų plano projektą, Departamento Vilniaus skyriui atlikti tolesnes procedūras (2015-05-28 protokolas Nr. 13P-8).

14. Informaciniai pranešimai apie baigiamą rengti Specialiųjų planą 2015-06-26 buvo patalpinti Departamento ir Vilniaus miesto savivaldybės tinklapiuose. Sprendinių medžiaga 2015-06-26 paviėšinta Departamento interneto svetainėje.

15. 2015-07-03 Departamento Vilniaus teritorinis skyrius suderino Specialiojo plano projektą su pastaba, kurioje nurodė, kad žemės judinimo vietoje turi būti atlikti archeologiniai tyrimai. (Specialiojo plano projektą derinio Departamento Vilniaus skyriaus vyriausioji specialistė Anželika Zdanavičienė, 2015 m. liepos 3 d. derinto dokumento Nr. T-243).

16. Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos 2015-07-31 surašė teritorijų planavimo dokumentų Specialiojo plano projekto patikrinimo aktą Nr. TP5-18. Patikrinimo išvada - teigiama.

17. Departamentas 2015-08-10 raštu Nr. (1.36.)2-1895 teikė suderintą ir patikrintą Specialiojo plano projektą Kultūros ministerijai tvirtinimui.

18. Kultūros ministro 2015-08-31 įsakymu Nr. IV- 558 „Dėl Vienuolyno statinių ansamblio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 761) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano patvirtinimo“, patvirtino Vienuolyno statinių ansamblio Subačiaus g. 24, 26, 28 Vilniuje, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiųjų planą – teritorijos ribų planą ir paveldotvarkos projektą.

19. Vienuolyno statinių ansamblio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 761) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos Specialusis planas 2015-09-17 registruotas Lietuvos Respublikos Teritorijų planavimo dokumentų registre, teritorijų planavimo dokumento Nr. T00076948. Informacija apie patvirtintą Specialiųjų planą 2015-09-15 patalpinta Departamento interneto svetainėje.

Komisija išnagrinėjusi faktines aplinkybes konstatavo:

1. Specialiojo plano projekto rengimo esamos padėties analizės stadijoje turėjo būti išsiaiškinta dėl žemės sklypo, patenkančio į valstybės saugomo objekto teritoriją, žemės pagrindinės paskirties atitikimo Žemės įstatymo 28 str. 1 d. 2 punktui ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (toliau - NKPAĮ) 11 str. 5 daliai. To padaryta nebuvo.

2. Specialiojo plano projekte Vilniaus misionierių vienuolyno statinių ansamblio ir Vaikelio Jėzaus vaikų prieglaudos pastato teritorijų ribų plano projekte, Vilniaus misionierių vienuolyno statinių ansamblio tvora (TRP6), kuri yra viena iš Vienuolyno statinių ansamblio į kompleksą įeinančių objektų - valstybės saugomas kultūros paveldo objektas (unikalus

kodas Kultūros vertybių registre 27331, G360K6, 1094-0366-0108) - pateko į vietinio reikšmingumo kultūros paveldo Vaikelio Jėzaus vaikų prieglaudos pastato teritoriją, tai prieštarauja NKPAĮ 11 straipsnio 1 daliai „1. Kultūros paveldo objektas saugomas kartu su jo užimama ir jam nustatyta teritorija. Ši teritorija nuo kultūros paveldo objekto neatsiejama“.

3. Vilniaus misionierių vienuolyno statinių ansamblio teritorijoje esanti sodo vieta (teritorijos ribų plane 9 pozicija), kuri Departamento nekilnojamojo kultūros vertinimo tarybos aktu buvo nustatyta kaip viena iš Vilniaus misionierių vienuolyno statinių ansamblio (toliau – Ansamblio) vertingųjų savybių, specialiojo plano projektu nustačius naujas Ansamblio ir Vaikelio Jėzaus vaikų prieglaudos pastato teritorijų ribas, nebepateko į valstybės saugomo objekto teritoriją ir yra galimai sunaikinta, kas prieštarauja NKPAĮ 19 straipsnio 2 dalies „Viešajam pažinimui ir naudojimui saugomame objekte, jo teritorijoje, vietovėje draudžiama:“ 1 punktui – „1) naikinti ar kitaip žaloti nekilnojamosios kultūros vertybės pase nurodytas vertingąsias savybes“.

4. Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija (toliau - VTPSI) 2015-07-31 surašė Teritorijų planavimo dokumento patikrinimo aktą Nr. TP5-18. Tikrinamasis teritorijų planavimo dokumentas – Vienuolyno statinių ansamblio Subačiaus g. 24, 26, 28 Vilniuje Specialiojo plano projektas (Specialiojo plano sprendiniai: aiškinamasis raštas; brėžiniai; planavimo procedūrų dokumentai).

VTPSI tikrinimo akte buvo konstatuota, kad Specialiojo plano sprendiniai ir planavimo procedūros iš esmės atitinka Teritorijų planavimo įstatymo ir kitų teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. Tačiau, pagal Specialiojo plano tikrinimą nebuvo atsižvelgta į Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 7 punktą, pagal kurį VTPSI turėjo pateikti išvadą „ar planavimo tikslai ir uždaviniai neprieštarauja teisės aktų reikalavimams“, bei to paties įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 6 punktą „ar teritorijų planavimo dokumento sprendiniai neprieštarauja aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentams, įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimams“, t. y. Komisijos nuomone VTPSI atliko tik dalį jai įstatymu nustatytų funkcijų.

5. Planavimo metu neatsižvelgta į Departamento Metodinės tarybos kultūros paveldo klausimams nagrinėti protokoliniį sprendimą, kuriuo ji nepritarė naujai statybai esamos sovietmečiu pastatytos ligoninės pastato linijos šiaurės kryptimi (šlaite), siūlė išlaikyti ten esamą užstatymo liniją, nepritarė tūrio didinimui statinių, esančių nekilnojamosios kultūros vertybės teritorijoje. Ekspertų grupė 2016-06-04 protokoliniame sprendime nurodė, kad „Specialiojo plano projekto koncepcijoje leistina užstatymo riba neturėtų būti žymima, taip pat neturėtų būti nustatomos ir apsaugos zonos ir rengiant Specialiojo plano sprendinius turi būti atlikta nuodugni vizualinė analizė bei parengti buvusios ligoninės pastatų rekonstrukcijos projektiniai pasiūlymai, kurie užtikrintų Ansamblio ir Vilniaus senamiesčio vertingųjų savybių išsaugojimą“ tuo būdu Ekspertų grupė šiame protokoliniame sprendime teikdama, kad „užstatymo riba neturėtų būti žymima“ paneigė savo suformuluotą užduotį išsaugoti Vilniaus senamiesčio vertingąsias savybes, tuo pačiu sudarė prielaidas jas pažeisti.

6. Specialiojo plano projektu Ansamblio vertingajai savybei - sodo vieta - nenustatant paveldosaugos reikalavimų buvo pažeistas NKPAĮ 19 straipsnio 2 dalies 1 punktas „<...> viešajam pažinimui ir naudojimui saugomame objekte, jo teritorijoje, vietovėje draudžiama: 1) naikinti ar kitaip žaloti nekilnojamosios kultūros vertybės pase nurodytas vertingąsias savybes“.

Planavimo metu taip pat pažeisti Saugomų teritorijų įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 3 punkto reikalavimai „3. Paveldo objektų teritorijose draudžiama: <...> 3) statyti statinius nesusijusius su paveldo objektų eksponavimu ar tvarkymu“.

7. Specialiojo plano projektu pagal esamus du sklypus buvo nustatytos dviejų objektų ribos viena iš jų tapo valstybės saugomo kultūros paveldo objekto – Ansamblio teritorija, kita - ne valstybės saugomas objekto – Vaikelio Jėzaus vaikų prieglaudos pastato teritorija.

Tokiu būdu Specialiojo plano projekto sprendiniais buvo sudarytos teisinės prielaidos Ansamblio teritorijos dalyje esančiam sklypui netaikyti Žemės įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 2 punkto bei NKPAĮ 11 straipsnio 5 dalies reikalavimų dėl konservacinės žemės saugojimo paskirties.

8. Specialiojo plano sprendiniai pažeidė Vilniaus misionierių vienuolyno statinių ansamblio vientisumą, nes NKPAĮ 3 str. 2 dalies 2 punktas apibrėžia kompleksinį objektą, kaip kultūros paveldo objektų grupę, reikšmingą savo visuma, o valstybes saugomo objekto tvoros atskyrimas nuo komplekso tą visumą suardė.

9. Specialiojo plano aiškinamajame rašte nurodoma, kad „4.2.2.1. Misionierių vienuolyno statinių ansamblio teritorija (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 761) <...> Visi tvarkybos ir tvarkomieji statybos darbai vykdomi nepažeidžiant Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktu nustatyto Misionierių vienuolyno statinių ansamblio vertingųjų savybių“, tačiau statinio projekte esantys sprendiniai ir jų įgyvendinimas tvarkomaisiais statybos darbais pažeidžia Specialiojo plano Aiškinamajame rašte nurodytą reikalavimą.

10. Specialiojo plano Aiškinamojo rašto tekste nurodyti vieni kitiems ir aukštesnės galios teisės aktams prieštaraujantys sprendiniai. Prireikus susipažinti su minėtais sprendiniais Laikinoji komisija galės juos pateikti atskirai.

BENDROJI IŠVADA

Specialiojo plano projektas, kuris buvo pateiktas (projekto vadovas Giedrė Miknevičienė) Kultūros ministerijai tvirtinti neatitiko tuo metu galiojusią teisės aktų reikalavimų, kurie yra nurodyti išvadų konstatuojamojoje dalyje.

SIŪLYMAI:

1. Departamento direktoriaus 2017-04-12 įsakymu Nr. Į-85 sudaryta Laikinoji komisija siūlo svarstyti šio Specialiojo plano pakeitimą.

2. Siūlo Departamento direktorei kreiptis į Kultūros ministeriją dėl siūlymų dalies 1 punkto įgyvendinimo.

Komisijos pirmininkas

Audrius Skaistys

Komisijos pirmininko pavaduotojas

Vidmantas Puidokas

Nariai:

Antanas Eičas

Virgilijus Kačinskas

/Serga/

Martynas Vasilauskas

Komisijos sekretorė

Rasa Visockaitė